

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

Zie verzendlijst

Uw brief

Uw kenmerk

Ons nummer
DISG6000149

Datum
23 april 1996

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 26/96)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr J.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. *DIS 96000149*

d.d. 23 april 1996

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HBMA
IFOR-cel
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGSDIENST/CO
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE
26/96

(Afgesloten 231200A APR 1996)

Conclusie/voorzicht

Volgens Bosnische media zijn er bewijzen van Joegoslavische betrokkenheid bij de Servische oorlogsmisdaden in Srebrenica. Waarschijnlijk zal de Bosnische regering dit "bewijs" gebruiken voor politiek-propagandistische doeleinden.

Er zijn indicaties dat de Bosnisch-Servische president Karadzic overweegt af te treden. Hoewel deze aanwijzingen onbevestigd zijn, zijn er argumenten die een mogelijk aftreden geloofwaardig maken.

De Kroatische minister van Buitenlandse Zaken Granic heeft gezinspeeld op een spoedige "bevrijding" van oost-Slavonië. Dit kan het gevolg zijn van afspraken dienaangaande tussen Kroatië en Joegoslavië.

Bosnië-Herzegovina

Bosnische media hebben onlangs gemeld van een overlevende van de Servische aanval op Srebrenica te hebben vernomen dat de "Joegoslavische" strijdkrachten bij deze aanval en de daaropvolgende moord op honderden Moslim-burgers betrokken zijn geweest. Zo zou zouden enkele honderden lichamen op bevel van een Joegoslavische generaal naar Servië (Ljubovija) zijn vervoerd en aldaar in een massa-graf begraven zijn. De afgelopen weken is herhaaldelijk melding gemaakt van overlevenden van de Servische misdaden in Srebrenica. Sommigen hebben zich enkele maanden schuilgehouden op Bosnisch-Servisch grondgebied; anderen waren enige tijd vastgehouden in een Joegoslavisch gevangenenkamp. Denkbaar is dat één van hen de betreffende informatie aan de Bosnische regering ter beschikking heeft gesteld. Dit zal naar verwachting door haar worden gebruikt als bewijs voor eerdere beschuldigingen van directe Joegoslavische betrokkenheid bij Servische oorlogsmisdaden in Bosnië-Herzegovina in het algemeen en Srebrenica in het bijzonder. In ieder geval kan uit de betreffende berichten worden opgemaakt dat de Bosnische regering beoogt het Internationale Tribunaal in Den Haag in te schakelen bij de vervolging van de betreffende Joegoslavische generaal.

In het parlement van de Moslim-Kroatische Federatie (MKF) bestaat sinds enige tijd beroering over ontwerpen voor de vlag en het staatswapen van de Federatie. Er is een ontwerp gepresenteerd waarin zowel het rood-witte symbool van de Kroaten als de "Franse lelie" van de Moslims in gestileerde vorm was verwerkt. De Kroaten hebben bij monde van Federatie-president Zubak onderstreept geen genoegen te nemen met een andere oplossing dan opname van het volledige en ongemodificeerde Kroatische wapen in de staatsvlag. De ophef over een dergelijke formaliteit is indicatief voor het voorbehoud dat met name de Kroaten maken bij samenwerking met de Moslims. De Kroaten verklaren deze terughoudendheid met de vrees dat zij door de drie maal zo talrijke Moslims zullen worden gedomineerd, en soms ook met de vrees voor islamitisch-fundamentalistische tendensen. De Moslims van hun kant verdenken de Kroaten ervan te (blijven) streven naar een Groot-Kroatische staat, waarbij met name wordt gewezen op het Kroatische streven naar etnisch "zuivere" gebieden. Incidenten als het bovengenoemde zullen het onderlinge wantrouwen alleen maar verder aanwakkeren.

Een Bosnische Kroaat uit Zepce (centraal-Bosnië) heeft tegenover [REDACTED] verklaard voorstander te zijn van de MKF, omdat dit de enige manier is om in zijn huis te kunnen blijven wonen. Hij gaf evenwel ook aan dat voorbereidingen zijn getroffen voor een bijstelling van de grenzen van Zepce, zodat een uitsluitend Kroatisch gebied ontstaat, waarin de wetten van Herceg-Bosna (de "Kroatische Republiek" in Bosnië-Herzegovina) van kracht zullen zijn. Lokale Moslims in Zepce hebben [REDACTED] laten weten de genoemde Kroatische voornemens illegaal en onaanvaardbaar te achten. De vooroorlogse bevolking van Zepce bestond voor 47% uit Moslims en 40% uit Kroaten. De stad is echter omringd door gebieden waar de Moslims de meerderheid vormen. Daarom zullen de lokale Kroaten inderdaad gedwongen zijn tot een zekere samenwerking met de Moslims. Dat zij evenwel desondanks streven naar een exclusief Kroatisch gebied met Kroatische wetten, geeft aan hoe diep het wantrouwen tussen beide bevolkingsgroepen is geworteld.

Volgens een eerste, nog onbevestigd bericht, zou de Bosnisch-Servische president Karadzic overwegen af te treden. Weliswaar heeft hij een aanbod van de Servisch-Orthodoxe Kerk voor asiel in Griekenland afgewezen, maar hij zou wél overwegen een particuliere psychiatrische kliniek te openen. Ook zijn er geruchten dat hij politiek asiel in Rusland zou krijgen; dit is evenwel ontkend door het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken. Hoewel genoemd bericht nog niet is bevestigd, is niet uit te sluiten dat het juist is. In "Dayton" is immers bepaald dat Karadzic (evenals andere van oorlogsmisdaden beschuldigde personen) geen politieke functie mag bekleden in het toekomstige Bosnië-Herzegovina. De internationale roep om zijn aftreden is dermate luid dat hij vermoedelijk tot de conclusie is gekomen dat zijn aanblijven een verder diplomatiek isolement van de Bosnisch-Servische republiek (RS) in zou houden. Bovendien zijn er zowel in de RS als daarbuiten rivalen die aansturen op zijn aftreden, waardoor zijn aanblijven tot verdere politieke instabiliteit zou leiden. Formeel zou Karadzic ook na zijn aftreden kunnen worden gearresteerd wegens oorlogsmisdaden. Ook Rusland zou verplicht zijn hem over te dragen aan het Tribunaal in Den Haag. Mogelijk speculeert Karadzic erop dat er geen arrestatie zal plaatsvinden als hij het politieke toneel verlaat en in (het Servische deel van) Bosnië-Herzegovina blijft.

Leden van de "Servische Nationale Raad" (SGV) hebben onlangs een bezoek gebracht aan Gorazde en omgeving. Hun doel is in contact te komen met Serviërs aan weerszijden van de confrontatielijn en mogelijk een bureau te openen in de RS. Zij worden daarbij gesteund door de lokale (Moslim-)autoriteiten, maar tot op heden is de Servische respons gering. De SGV vertegenwoordigt de Serviërs die sinds het begin van de oorlog het gezag van de Bosnische regering zijn blijven erkennen. Sinds "Dayton" (waarin overigens geen bepalingen zijn opgenomen over de positie van deze Serviërs) heeft de SGV herhaaldelijk aangegeven geen politieke partij te willen worden, maar een dialoog na te streven met de Serviërs in de RS. Om die reden worden zij gesteund door de Bosnische regering, die eveneens behoud van de eenheid van Bosnië-Herzegovina zegt na te streven. De Serviërs in de RS beschouwen de leden van de SGV echter als verraders van de Servische zaak. Om die reden wordt aangenomen dat zij vooralsnog niet bereid zullen zijn in te gaan op de initiatieven van de SGV.

Kroatië

Het Kroatische bureau voor vluchtelingen heeft [REDACTED] gemeld dat er dagelijks Moslims uit de omgeving van Velika Kladusa terugkeren naar het vluchtelingenkamp Kupljensko aan de Bosnisch-Kroatische grens. De reden voor hun terugkeer zou zijn dat zij in hun oorspronkelijke woonplaats blootstaan aan intimidaties door lokale Moslims. De Kroatische regering had onlangs aangekondigd Kupljensko, waar zich vooral aanhangers van het voormalige Bosnische presidiumlid Abdic bevinden, uiterlijk op 1 mei a.s. te zullen sluiten. Hierbij speelde waarschijnlijk de overweging een rol dat de terugkeer van aanhangers van Abdic, die goede betrekkingen heeft met de Kroatische regering, zou bijdragen aan een voor Kroatië gunstige uitslag van de verkiezingen in (dit deel van) Bosnië-Herzegovina. Omdat de regeringsgetrouwe Moslims in west-Bosnië, die zich in een aantal gevallen meester hebben gemaakt van de bezittingen van Abdic-getrouwen, vrezen dat dit ten koste zou gaan van het gezag van Sarajevo in de regio, worden de personen die uit Kupljensko terugkeren geconfronteerd met intimidaties. Dit zal naar verwachting de komende weken en maanden aanleiding blijven voor spanningen in de regio en ook de Moslim-Kroatische betrekkingen onder druk blijven zetten. De volledige sluiting van Kupljensko op de genoemde datum wordt daardoor ook minder waarschijnlijk.

De Kroatische minister van Buitenlandse Zaken Granic heeft onlangs verklaard dat "Kroatië eind dit jaar volledig bevrijd zal zijn". Hij legde een verband met de verdragen waarover Kroatië en Joegoslavië onlangs overeenstemming hebben bereikt en die op korte termijn zullen worden ondertekend. Uit de opmerkingen van Granic kan worden opgemaakt dat hij ervan uitgaat dat het Kroatische gezag over oost-Slavonië, het enige deel van Kroatië dat nog onder Servische controle staat, nog dit jaar zal worden hersteld. Dit is opmerkelijk, omdat het verdrag van Erdut dat deze kwestie regelt, voorziet in een overgangstermijn van twee jaar (vanaf november 1995). Mogelijk acht Granic de tussen zijn land en Joegoslavië overeengekomen heropening van de snelweg Zagreb-Belgrado en de oliepijpleiding door oost-Slavonië (en de daarmee gepaard gaande stopzetting van de smokkel van oost-Slavonische olie aan Joegoslavië) voldoende bewijs voor de "bevrijding" van oost-Slavonië. Zijn formuleringen laten echter ook de conclusie toe dat tussen beide buurlanden mogelijk overeenstemming is bereikt over een sneller herstel van het Kroatische gezag dan in het verdrag van Erdut is voorzien.